

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația pentru dezvoltare și
promovare socio-economică

No.6 Martie 2010

NEWSLETTER

Proactiv – de la marginal la incluziv

Este un proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013.

Obiectivul general al proiectului este promovarea activă a incluziunii sociale pe piața muncii prin activarea economiei sociale, a femeilor și grupurilor etnice prin dezvoltarea și diseminarea de practici pozitive în regiunile de dezvoltare Sud Muntenia și Sud Vest Oltenia.

ECONOMIA SOCIALĂ ÎN JUDEȚUL GIURGIU

Profilul județului

Giurgiu este un județ din regiunea Sud-Muntenia, cu o populație de 284.501 locuitori (1 iulie 2006), dintre care 31% locuiesc în municipiul Giurgiu și în orașele Bolintin Vale și Mihailești (Anuar 2007). Din punctul de vedere al PIB-ului pe locuitor, Giurgiu aparține celor mai sărace 5 județe din țară, atât în 2005 cât și în 2008. Între 2000 și 2006, ponderea PIB-ului județului Giurgiu în PIB-ul regiunii Sud-Muntenia a oscilat între 5.9 și 7.6%, și a avut o tendință descendentă după 2004.

Potrivit președintelui camerei de comerț, industrie și agricultură Giurgiu (CCI), principala ramură a economiei din Giurgiu este agricultura (și, asociată ei, industria alimentară). Conform datelor direcției de statistică, în 2007 53% din populația ocupată lucra în agricultură, vânătoare și silvicultură. Această ramură este mult redusă față de situația de dinainte de 1990. Președintele CCI vorbește despre dispariția multor unități de producție agricolă (ferme de vaci, de oi, sere, fabrici de conserve). În ceea ce privește fermele, de exemplu, acum nu mai există decât o fermă romano-olandeză la Naicu și alte mici ferme (cu 20 – 30 de vite). Dintre fabrici, în prezent funcționează o fabrică de mezeluri, una de făină și încă una mică de ulei. Nici una dintre acestea nu sunt însă în proprietatea unei cooperatii. De fapt, potrivit președintelui CCI, cooperatiile nu joacă un rol important în economia județului, nici în agricultură, nici în alte domenii.

Această situație contrastează puternic cu perioada de dinainte de 1990 când cooperatiile aveau o activitate economică intensă și obțineau venituri substanțiale. Președintele CCI menționează comerțul intens cu Bulgaria în domeniul agro-alimentar. În plus, cooperatiile aveau ateliere (de croitorie, coafură, frizerie etc.) furnizând servicii importante pentru locuitorii din Giurgiu. Față de perioada dinainte de 1990, activitatea cooperatiilor s-a redus în prezent cu peste 90%, crede președintele CCI.

PROACTIV
De la Marginal la Incluziv

“**Proactiv-de la marginal la incluziv**”,
proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013
“Investește în oameni !”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația pentru dezvoltare și
promovare socio-economică

Situatia generala a persoanelor in risc social aflate in cautarea unui loc de munca din judetul Giurgiu este descrisa, la un prim nivel, de numarul si rata somajului. La 31 octombrie 2009, numarul somerilor in judet era de 6421 (din care 3580 indemnizati si 2841 neindemnizati) iar rata somajului, usor mai scazuta decat media nationala, era de 7%. Din pacate, AJOFM Giurgiu nu a furnizat datele solicitate, care ar fi oferit o imagine mai detaliata asupra situatiei persoanelor in risc social.

Programe de suport pentru grupurile defavorizate (cu focus pe femei si roma)

Principalii furnizori de servicii sociale din judetul Giurgiu se impart in institutii publice si private. Institutii publice sunt Directia Generala de Asistenta Sociala si Protectia Copilului Giurgiu (cu un numar de 20 de centre teritoriale), compartimentele de asistenta sociala din trei consilii locale (comunele Bucșani, Gogosari si Mogosești) si penitenciarul Giurgiu, care are un serviciu de asistenta psihosociala si educatie. Dintre aceste institutii care furnizeaza asistenta sociala, numai ultima realizeaza activitati ce ar putea fi incadrate intr-o definitie largita a economiei sociale. Mai precis, printr-un proiect cu finantare Phare s-a cumparat aparatura performanta pentru fabricarea mobilei. Detinutii lucreaza acolo, beneficiaza si de cursuri de recalificare prin AJOFM si produsele realizate sunt livrate spre vanzare (DeC, DGASPC Giurgiu). De asemenea, detinutii din penitenciarul Giurgiu au pictat icoane care au fost vandute si cu banii obtinuti a fost pictata o parte din capela penitenciarului. Chiar in cadrul DGASPC exista un numar de centre protejate unde persoane cu diferite dizabilitati sunt implicate in anumite activitati de tip productiv, dar acestea sunt vazute ca tinand strict de terapia ocupationala, fara implicatii pentru economia sociala (DaC, DGASPC). In afara acestor cazuri speciale, insa, activitatile de economie sociala din judetul Giurgiu sunt absente printre furnizorii publici de servicii sociale.

Furnizorii privati de servicii sociale in judetul Giurgiu includ 4 asociatii si 3 fundatii (unele dintre acestea au si filiale teritoriale) care ofera servicii pentru copii sau adulti in dificultate (de exemplu pentru persoane sau familii afectate de HIV/Sida sau femei/copii care parasesc situatii abuzive) (vezi anexa 2.). Toate organizatiile private sunt specializate in acordarea de asistenta sociala, dar nici una nu are activitati economice aducatoare de venit. Din acest punct de vedere, sector non-guvernamental din Giurgiu este cu totul absent din oferta de economie sociala a judetului.

Printr-un proiect al Agentiei Nationale pentru Romi, au fost infiintate centre de economie sociala in fiecare regiune de dezvoltare incepand cu ianuarie 2009. Pentru regiunea Sud-Muntenia, centrul este localizat in Calarasi iar coordonatorul este din Giurgiu. Desi principalul grup tinta sunt romii, activitatea centrului nu se limiteaza la acest grup (IR, DAS primaria Giurgiu). Una dintre problemele identificate, careia centrul de economie sociala urmareste sa ii gasesasca solutie, este accesul femeilor de etnie roma pe piata muncii.

Pe baza putinelor date furnizate de AJOFM Giurgiu, activitatea de ocupare a fortei de munca se concentreaza in special asupra societatilor comerciale. Pe de alta parte, potrivit unei reprezentante AJOFM, cooperatiile nu figureaza printre principalii angajatori ai persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca. AJOFM coopereaza cu unele ONG-uri, dar nu pe baza locurilor de munca ce ar putea fi oferite de acestea din urma. ONG-urile se limiteaza la rolul de furnizori de informatii privind persoanele in risc social, care isi cauta loc de munca.

PROACTIV
De la Marginal la Incluziv

“ Proactiv-de la marginal la incluziv”,
proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013
“Investeste în oameni !”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația pentru dezvoltare și
promovare socio-economică

PROFILUL OFERTEI ECONOMIEI SOCIALE DIN JUDEȚUL GIURGIU

Oferta de economie socială, în înțelesul restrâns al termenului, se limitează strict la sectorul cooperativ. În județul Giurgiu există cooperativități meșteșugărești și cooperativități de consum. În Giurgiu nu există cooperative de credit, potrivit registrului instituțiilor de credit al BNR. Cooperativele de credit au funcționat în trecut, dar în prezent și-au întrerupt activitatea. De exemplu, în comuna Vedea a funcționat o astfel de cooperativă până în urma cu câțiva ani dar a fost desființată. În cele ce urmează, discuția se va axa pe cooperativele meșteșugărești și pe cele de consum din Giurgiu.

Cooperatiile meșteșugărești

Toate trei societățile cooperative meșteșugărești (SCM) din județ („Dunarea”, „Munca” și „Sarguinta”) sunt localizate în municipiul Giurgiu și sunt membre ale UCECOM. Nu există asociație/unione a SCM la nivel județean, cele trei cooperative fiind afiliate direct la UCECOM. SCM Munca și Dunarea sunt de dimensiuni reduse (20, respectiv 32 membri cooperatori), în vreme ce SCM Sarguinta are mai mulți membri (85).

Domeniul de activitate al SCM Dunarea Giurgiu îl reprezintă confecțiile și prestările de servicii în confecții (pentru femei, bărbați și lenjerie). SCM Sarguinta prestează servicii personale de frizerie, coafură, manichiura, pedichiura dar are și un atelier de geamuri (termopan). Ambele SCM-uri au pierdut o mare parte dintre membrii cooperatori din 1990 până în prezent: Sarguinta s-a redus de la 585 membri la 85 iar Dunarea de la 465 la 32 de membri.

Întrebați cum apreciază situația economică generală a cooperativității, conducătorii Dunării și Sarguintei vorbesc de „supraviețuire”. Acest termen caracterizează și strategia lor economică care este conservatoare: ambele SCM-uri urmăresc să își asigure supraviețuirea economică, nefiind interesate să apeleze la credite și ferindu-se să acumuleze datorii. Viitorul pare sumbru, ambii reprezentanți ai cooperativităților meșteșugărești vorbind despre un declin continuu în următorii ani („Când vei fi dumneata de vârsta mea, cooperativitățile vor fi doar o amintire” crede președintele Sarguintei). Această imagine pesimistă este accentuată de descrierea „gloriei pierdute” a cooperativităților înainte de 1990, când erau puternice (ca număr de membri), influente (prin multele contracte pe care le aveau) și bogate (prin spațiile pe care le dețineau). De exemplu, președintele Sarguintei aminteste că înainte de 1990, cooperativă lor avea și producție de serie, cooperând cu uzina „Tractorul Brașov”, realizând garnituri pentru „Roman”, șimeringuri pentru „Dacia Pitesti” etc.

Președintele Dunării spune că situația prezenta este foarte slabă pentru că nu există piața de desfacere. Data fiind invazia produselor de îmbrăcăminte ieftine și de calitate scăzută din Turcia, oamenii sunt tentați să nu își mai comande confecții de la cooperativă, unde prețurile sunt inevitabil mai mari (se plătește manopera lucrătorului etc.). O posibilă cauză a declinului a reprezentat-o însă, pe lângă concurența articolelor de îmbrăcăminte din import, și desființarea întreprinderii Dunăreana și a licelului textil înființat de aceasta. Dintre absolvenții acestui liceu se recrutau și ucenicii SCM Dunarea, dar în ultimii ani nu și-a mai manifestat nimeni interesul de a deveni ucenic în croitorie. În felul acesta, pe termen lung, numărul membrilor cooperatori nu poate decât să scadă, deoarece forța de muncă nu poate fi reînprospătată.

Pe de altă parte însă, atât Sarguinta cât și Dunarea au reușit să evite dizoluția rapidă după 1990, care a afectat alte cooperativități (în special pe cele de consum – nota autorului). Președintele Sarguintei precizează că Sarguinta nu și-a înstrăinat patrimoniul și acesta este unul dintre motivele pentru

PROACTIV
De la Marginal la Incluziv

“**Proactiv-de la marginal la incluziv**”,
proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013
“Investeste în oameni !”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația pentru dezvoltare și
promovare socio-economică

care au reușit să subziste, lucru probabil adevărat și în cazul SCM Dunarea. În plus, au reușit să supraviețuiască cooperativele meșteșugărești care s-au adaptat restrângerii sectorului productiv și expansiunii sectorului de servicii, după 1990.

Și din punctul de vedere al finanțării externe, perspectivele de dezvoltare ale acestor două SCM-uri sunt foarte limitate în prezent. Președinții lor afirmă că nu au apelat la credite (de exemplu la fondul județean de garantare a creditelor pentru IMM). Accesul la credite presupune condiții pe care ei nu le îndeplinesc (și anume asigurarea unei părți din finanțare). De asemenea, deși președinții ambelor SCM-uri au cunoscut fonduri europene de sprijin al economiei sociale, acestea nu au fost accesate.

Relația fiecărui SCM din Giurgiu cu UCECOM este satisfăcătoare. Dunarea apelează la serviciile și la consultanța oferită de UCECOM dar pe principiul de îndrumare, și nu de îndrumare și control. Din acest punct de vedere, colaborarea e bună. Și Sarguinta are o colaborare bună cu UCECOM, pe care președintele o vede ca pe „enclava a lor” care oferă un anumit nivel de înțelegere (între SCM-uri individuale), dar din ce în ce mai scăzut în ultimul timp. Președintele Sarguintei afirmă că înainte exista o conlucrare strânsă dar că acum, situația este radical diferită: „dacă nu are una de lucru, ce să îi mai dea și altele?”

În ceea ce privește resursele logistice pentru cooperatii, altele decât cele oferite de UCECOM, președintele camerei de comerț (CCI) Giurgiu recunoaște că nu oferă servicii cooperatiilor. Uneori le sunt trimise cereri de ofertă, dar președintele CCI crede că nu mai pot răspunde așa cum ar fi de dorit pentru că și-au pierdut baza materială (spații etc.) pe care le-au avut înainte de 1989.

Nici una dintre societățile meșteșugărești nu are filiale în județ, deși Sarguinta a avut filiale în toate județele țării. SCM Dunarea are 9 secții/puncte de lucru în tot municipiul Giurgiu. Fiecare secție include un centru de primire cu responsabili și un atelier unde lucrează muncitorii.

Cooperatiile de consum (CPADM)

Cooperatiile de consum sunt organizate la nivel județean, cooperatii individuale existând în municipiul Giurgiu și în comunele Vedea și Bolintin sub numele de Cooperative de Producție, Achiziție și Desfacere a Marfurilor (CPADM). În cele ce urmează va fi discutat cazul cooperativei de consum din Vedea. Înainte de 1990, această cooperativa avea 19 magazine de desfacere (4 în Slobozia, 4 în Malu, 6 în Vedea, 1 în Cetățuia și 4 în Gaujani). În prezent, mai funcționează doar două în comuna Vedea. În paralel cu această restrângere a activității, CPADM Vedea a dezvoltat o relație parazită cu comunitatea careia îi aparține.

Potrivit primarului din Vedea, clădirile în care și-a desfășurat activitatea această cooperativa a fost ridicate printr-un efort colectiv al comunității, la care au contribuit primăria, fostele CAP-uri și IAS-uri și localnicii cu munca fizică. După 1990, concurența și piața liberă au făcut să subzidă baza economică a acestor asociații, împingându-le spre faliment. Din punct de vedere formal, CPADM Vedea are în prezent 40 de membri cooperatori, iar ca angajați au un contabil, un președinte și 3 vânzători. Viitorul este însă incert deoarece această cooperativa de consum are datorii mari către stat și către primărie, de câțiva ani. Pe de altă parte însă, actele pe clădiri s-au pierdut și anumite persoane au reușit să intre în posesia spațiilor deținute de CPADM. Prin închiriere, acești beneficiari privați încasează în prezent venituri prin folosirea unor bunuri care la origine au fost publice, aparținând comunității Vedea.

Primarul din Vedea afirmă că a încercat să stopeze aceste acțiuni, dar până în prezent nu a avut succes. Interesul său, reafirmat cu hotărâre, este de a face un proiect prin care spațiile deținute de CPADM să fie transformate într-un complex comercial (frizerie, reparatii

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația pentru dezvoltare și
promovare socio-economică

de incaltaminte etc.) si care sa aduca bani – din activitati productive – in folosul comunitatii. De exemplu, explica primarul, ar putea veni o firma care sa deschida o croitorie si sa ofere la inceput 20 de locuri de munca. Apoi, intr-un an sau mai multi, intreprinderea s-ar putea dezvolta si ar crea mai multe locuri de munca. Interesant este faptul ca primarul vorbeste de o „firma”, mai degraba decat de o cooperatie, care sa dezvolte o activitate economica in beneficiul comunitatii. Aceasta perceptie nediferentiata cu privire la forma de organizare pe care sa o ia relansarea economica locala (intreprindere sociala sau firma privata) va fi discutata mai pe larg in urmatoarea sectiune.

PERCEPTIA ECONOMIEI SOCIALE

Dintre reprezentantii institutiilor intervievati, despre economia sociala, ca termen specific, au auzit doua reprezentante ale DGASPC (una dintre ele la un master de administratie publica si alta la un master de asistenta sociala de la Universitatea Bucuresti). Una dintre ele defineste economia/intreprinderea sociala „ca un centru de reintegrare prin terapie ocupationala, unii beneficiari din centru presteaza niste activitati si ies produse finite pe care dumnealor le vand.” Cu toate acestea, in urma unei chestionari aprofundate, ambele reprezentante ale DGASPC sustin ca in judetul Giurgiu nu exista astfel de centre.

Si ceilalti responenti inteleg conceptul in functie de cultura institutionala din care fac parte. De exemplu, pentru presedintele SCM Dunarea este evident ca activitatea lor este una de economie sociala pentru ca membrii lor au un loc de munca si nu ajung in saracie, sau in situatia de a merge „pe strada sa fure sau sa dea in cap.” In acest sens, economia sociala apare mai degraba ca un refugiul, precar si in proces de disolutie, in fata somajului. Pentru presedintele Dunarii, procesul de disolutie este intrucatva inevitabil si pentru ca nimeni nu mai e interesat sa practice micile meserii: „Care parinte isi mai da copilul sa se faca croitor? Fiecare tinde sa ajunga ceva, nu? Cooperatia era un sistem al refugiului celor care nu invatau carte.” Aceasta concluzie este semnificativa pentru constatarea ca economia sociala tinde sa fie vazuta ca o bara de care te agati ca sa nu cazi mai degraba decat ca o parghie prin care te ridici din punct de vedere economic.

Presedintele CCI Giurgiu spune ca economia sociala „trebuie sa fie o economie care sa se dezvolte pentru populatie, pentru partea sociala, pentru dezvoltarea bunastarii oamenilor.” Respondentul are tendinta de a intelege prin ea asistenta sociala (in diferite forme) mai degraba decat activitate economica avand un scop social. Cand vorbeste despre activitatile economice din judet, tinde sa favorizeze initiativa individuala si concurenta. Despre vechile cooperatii care au supravietuit spune ca sunt entitati particulare si totul depinde de „modul de organizare particulara la ei”. In felul acesta, presedintele CCI observa un paradox: cooperatiile au deczut dupa 1990 desi „puteau sa se dezvolte foarte bine dupa 1990 pentru ca nu i-a oprit nimeni. Aveau toata baza materiala, care putea fi pusa la treaba. In acel timp nu avea nimeni magazine proprii specializate.” Cauza acestei stari de lucruri este urmarirea interesului individual care a facut ca aceia ramasi in cooperatii sa incerce sa acapareze cat mai mult din bunurile vechilor cooperatii si sa beneficieze de pe urma vinderii lor. Desi nu o spune explicit, presedintele CCI sugereaza o neincredere destul de mare in structurile cooperative. In plus, vede cooperatiile ca fiind in concurenta cu initiativele individuale si pare a nu le da mari sorti de izbanda.

Desi nu pare familiarizat cu termenul, primarul comunei Vedea se arata foarte interesat de a dezvolta industria locala prin mici ateliere (in decursul interviului mentioneaza frizerie, croitorie, ateliere de reparat incaltaminte, de prelucrare a lemnului, a metalului etc.). Interesant este faptul ca primarul prezinta aceasta initiativa inainte de a fi intrebata despre cooperatii, sugerand o preocupare personala pentru revitalizarea economiei locale. Atelierele mentionate ar putea fi dezvoltate in spatii puse la dispozitie de primarie. Avantajul lor este ca aduc bani pentru bugetul local si ofera locuri de munca. Drept exemplu povesteste cum a folosit la repararea scolii din comuna

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația pentru dezvoltare și
promovare socio-economică

munca oamenilor din sat, cheltuind doar 6000 de lei in loc de 60 – 70.000 cat crede ca ar fi costat lucrarea, angajand lucratori din afara. Intrebat daca aceste centre sa fie dezvoltate de cooperatii sau de investitori individuali, primarul spune ca nu are o preferinta, „important e cine vine cu initiativa.” Chestionat mai in detaliu, primarul sustine ideea cooperatiilor ca posibili operatori ai acestor ateliere, adaugand ca prin cooperatii s-ar obtine preturi mai mici si calitate mai buna. Referindu-se la situatia prezenta in sa, primarul din Vedea critica cooperativa de consum (Consumcoop) care a avut a dezvoltat o relatie parazitara cu restul comunitatii (vezi mai sus).

Desi nu lega explicit initiativa „micilor ateliere” de problema integrarii grupurilor dezavantajate, primarul si un fost consilier local (fost profesor si unul dintre reprezentantii de seama ai comunei) par a fi remarcabil de progresivi in chestiunea minoritatilor. Vorbind despre integrarea cat mai eficienta a romilor, ei propun incurajarea romilor de a-si stabili rezidenta intre romani. Amandoi afirma ca nu au auzit pe nimeni dintre romani plangandu-se ca s-au mutat romi in apropierea lor.

In general, pentru primar si fostul consilier din Vedea, relatiile interumane din Vedea s-au imbunatatit in comparatie cu situatia de dupa 1990, cand existau multe conflicte izvorate din retrocedarea terenurilor. Acum pare sa exista o disponibilitate mare printre localnici de a-si ajuta familiile, dar si de a se ajuta intre ei. Mai mult, pare ca a aparut o emulatie cu efect pozitive in randul locuitorilor comunei in privinta imbunatatirii status-ului lor socio-economic.

Revenind la premisele locale pentru dezvoltarea unei economii sociale, este graitor faptul ca in Vedea nu exista nici o cooperativa agricola, ci numai 4 societati agricole si una individuala. Amintirea fostelor CAP-uri nu este uniform pozitiva, si acesta este probabil si unul dintre motivele pentru care localnicii au preferat societati mai degraba decat cooperatii agricole. Daca primarul va reusi sa dezvolte centrul comercial pe care si l-ar dori, probabil ca ar fi pe o structura de initiativa privata, mai degraba decat cooperativa. Printre cele sase proiecte promovate de primar in ultimul timp, nici unul nu este destinat incurajarii intreprinderilor sociale. Obstacolele din calea desfasurarii unor initiative de economie sociala par a fi destul de complexe.

IMPACT/REZULTATE ALE ECONOMIEI SOCIALE

In ceea ce priveste societatile cooperative mestesugaresti, anagajatii directi sunt si principalii beneficiari. Pentru intreg judetul Giurgiu in sa, numarul acestora nu depaseste aproximativ 140 de membri cooperatori. Inainte de 1990 si probabil imediat dupa 1990, Sarguinta Giurgiu avea 20 de lucratori cu dizabilitati (3,5% din cei 585 de membri), incluzand nevazatori si persoane cu probleme locomotorii si de auz. Acestia erau activi mai ales in producerea de maturi, perii si cosuri si aparent beneficiau de inlesniri la impozite. Dupa 1990, aceste inlesniri au fost eliminate si, data fiind si reducerea masiva a numarului de membri, participarea celor cu dizabilitati s-a redus la zero.

Din punctul de vedere al grupurilor defavorizate socio-economic (persoane cu educatie/calificare reduse) cooperatia mestesugareasca, ca unitate productiva care reuneste persoane calificate in anumite meserii, nu se afla intr-o pozitie favorabila de a le oferi de lucru.

Beneficiile indirecte ale cooperatiilor pentru comunitatea mai larga sunt destul de reduse. Din punctul de vedere al consumului, presedintele interimar al SCM Dunarea considera ca exista beneficii indirecte ale activitatii lor pentru acei locuitori ai municipiului Giurgiu care prefera hainele la comanda. Pe de alta parte in sa, atat Dunarea cat si Sarguinta nu organizeaza activitati sociale, culturale sau educationale la nivelul cooperatiei.

PROACTIV
De la Marginal la Incluziv

“ **Proactiv-de la marginal la incluziv**”,
proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013
“Investeste în oameni !”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația pentru dezvoltare și
promovare socio-economică

Impactul social al CARP

Deși nu se conformează unei definiții mai stricte a ES, casele de ajutor reciproc ale pensionarilor sunt mult mai inclusive în ceea ce privește grupurile defavorizate. De exemplu, CARP Giurgiu are un număr semnificativ mai mare de membri în comparație cu cooperatiile meșteșugărești (14.000). Aproximativ 2000 de pensionari se înscriu anual. Pentru a facilita accesul și a crește beneficiile pensionarilor, CARP-ul acceptă înscrierea de noi membri cu până la 5 ani înainte de pensionarea acestora. CARP Giurgiu funcționează și ca asociație județeană a CARP-urilor deoarece are membrii în tot județul (de exemplu, în comuna Vedea sunt câteva sute de membri ai CARP Giurgiu). În plus, acest CARP are și filiale la Bolintin Vale și Ulmi.

Din perspectiva protecției sociale a grupurilor defavorizate, CARP-ul pare a fi într-o poziție mult mai bună să ofere sprijin decât o pot face cooperatiile. De exemplu, CARP Giurgiu oferă ajutoare ocazionale, în funcție de gradul de boală sau de starea socială a pensionarului aflat în nevoie, în valoare de 100 – 150 lei. Decizia este luată de consilierii CARP-ului care fac o anchetă în funcție de care consiliul de administrație îi oferă ajutorul financiar. Pentru boli incurabile, ajutorul oferit este mai mare. De asemenea, pentru împrumuturi de până la 300 lei, solicitate cel mai probabil de pensionari cu venituri reduse, nu se percepe dobânda.

Aceeași funcție de protecție socială a persoanelor vârstnice este îndeplinită de Sindicatul județean Giurgiu al pensionarilor (cu 5000 de membri). Prin obținerea de donații și sponsorizări (venit de cele mai multe ori de la consiliul local și județean și de la prefectură), sindicatul pensionarilor le oferă celor mai săraci dintre ei ajutoare sub formă de alimente. În plus, printr-o activitate intensă de lobby, acest sindicat a încercat și a și obținut anumite înlesniri pentru pensionarii din Giurgiu (de exemplu, gratuitate pentru transportul local).

Din punctul de vedere al ES, CARP Giurgiu a avut în trecut o tentativă de a organiza o afacere bazată pe comercializarea de sicrie, dar din cauza calitatii slabe a produselor (pe care le cumpărau la rândul lor de la producători), au pierdut bani și au renunțat. Președintele CARP Giurgiu consideră că e dificil să organizeze activități aducătoare de venit (de exemplu o frizerie) pentru că apar probleme de control al angajaților acestor întreprinderi etc. S-a pus și problema dezvoltării unui „atelier de sănătate”, dar potrivit președintelui CARP „nu mai e necesar pt că fiecare are medic de familie.”

Cu toate că întrevăde dificultăți în dezvoltarea unor forme de economie socială în cadrul CARP-ului, președintele afirmă cu mulți pensionari, în special foști meseriași, își completează veniturile din activități economice pe cont propriu. Există, așadar un potențial pentru desfășurarea unor activități economice dar, în momentul de față, acesta este exploatat mai degrabă individual decât într-un cadru cooperativ.

FORME DE SUPTOR PENTRU ENTITĂȚILE ECONOMIEI SOCIALE

În ceea ce privește cooperarea entităților de ES (în special cooperativele) cu autoritățile locale sau județene, aceasta pare a fi foarte redusă în județul Giurgiu. De fapt, singura legătură cu instituțiile locale menționată de președintele Dunării și Sarguintei este în calitate de clienți ai acestor SCM-uri. Pentru Dunărea, interacțiunea a fost pozitivă, în sensul că au fost solicitați pentru servicii de confecții, obținând astfel contracte și, în ultima instanță, venituri. Pe de altă parte însă, președintele Sarguintei afirmă că autoritățile locale din Giurgiu, când au avut nevoie de instalarea de geamuri termopan, au apelat la toți particularii, numai la cooperatii nu. Și adaugă: „sprijinul lor e egal cu zero, ca să nu zic mai mult.”

PROACTIV
De la Marginal la Incluziv

“Proactiv-de la marginal la incluziv”,
proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013
“Investeste în oameni !”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația pentru dezvoltare și
promovare socio-economică

Deși legea 1/2005 (art. 106) prevede sprijinul autoritatilor publice pentru cooperatii (facilitarea accesului societăților cooperative la serviciile de consultanță), acest sprijin nu s-a materializat în cazul celor trei SCM din Giurgiu. Situația este cu atât mai surprinzătoare cu cât aceeași lege recunoaște ca importantă „ameliorarea performanțelor economice [ale cooperatiilor] și a capacității de a crea locuri de muncă și de a genera venituri.” (art. 106).

LEGISLATIA ECONOMIEI SOCIALE

Efectele legii 1/2005 pare să fi fost ne semnificative în cazul celor două cooperatii meșteșugărești, Dunarea și Sarguinta, în sensul că nu s-a schimbat nimic față de legislația anterioară. Președintele Sarguinta vorbește însă în termeni negativi despre cheltuielile mari, de ordinul „zecilor de milioane” pe care au trebuit să le suporte și cele mai mici SCM-uri pentru înregistrare la registrul comerțului conform noii legi (1/2005). Pe de altă parte, din formularea legii 1/2005 este evident că statul român nu își asumă decât un rol reactiv în raport cu cooperatiile: „Statul român sprijină dezvoltarea societăților cooperative, indiferent de grad și formă, și a formelor lor asociative, cărora le garantează autonomia, independența și un regim care să nu fie mai puțin favorabil decât cel acordat altor agenți economici.” (Legea 1/2005, art. 195, sublinierea noastră).

PERSPECTIVE ALE ECONOMIEI SOCIALE

În ceea ce privește perspectivele unei economii sociale în județul Giurgiu, se poate spune că cererea potențială există, dar este improbabil ca oferta să apară în mod spontan. Cei care mai practică micile meșteșuguri (în mare parte pensionari), probabil că ar beneficia printr-o organizare de tip cooperativ, care să îi protejeze și să le sporească oportunitățile de a presta activități aducătoare de venit. Pe termen lung însă, în contextul reducerii drastice a cererii pentru micile meșteșuguri, acest tip de cooperatii pare să nu aibă viitor. Singurele activități pentru care va continua să existe cerere, pe termen lung, sunt prestațiile de servicii personale (frizerie, coafor etc.). În același timp însă, aceste întreprinderi sociale vor trebui să facă față concurenței firmelor private.

Cerere de întreprinderi sociale există și la nivel local, în mediul rural, care este confruntat cu lipsa locurilor de muncă și cu lipsa unor servicii locale, accesibile și „personalizate”. În acest caz, ca și în cel al prestațiilor de servicii, nu este limpede dacă și în ce măsură cooperatiile se vor dovedi mai viabile decât societățile comerciale.

Într-o măsură foarte limitată, există chiar și oferta potențială de economie socială (în afara de aceea reprezentată de actualele cooperatii). Activitățile de terapie ocupațională organizate de DGASPC ar putea fi transformate în activități productive. Din păcate însă, în mediul instituțional din Giurgiu ideea unui “al treilea sector” (între public și privat), pare să nu fi încă familiară.

Un gol mare în oferta de economie socială este dat de absența sectorului ONG din județul Giurgiu. Cele 7 asociații și fundații desfășoară o activitate de asistență socială foarte necesară, dar din păcate nici un alt ONG nu a fost înființat cu scopul de a îmbina protecția socială cu activitatea economică. Cauzele acestei stări de subdezvoltare sunt multe, dar cu mare certitudine sunt legate și de gradul redus de dezvoltare economică a județului Giurgiu. Ca o concluzie preliminară, singurele instituții care sunt capabile să inițieze niste forme de economie socială sunt autoritățile locale și firmele private. Primele ar putea atrage finanțări externe pentru dezvoltarea unor mici centre cooperatice în localitățile rurale. Companiile private, pe de altă parte, ar putea fi încurajate să își dezvolte proiectele de CSR și în direcția sprijinirii unor activități productive care să aibă o componentă de redistribuire a veniturilor obținute.

PROACTIV
De la Marginal la Incluziv

“Proactiv-de la marginal la incluziv”,
proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013
“Investeste în oameni !”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația pentru dezvoltare și
promovare socio-economică

Titlul programului:
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor
Umane 2007-2013

Titlul proiectului:
Proactiv – de la marginal la incluziv

Editorul materialului:
Asociația pentru Dezvoltare și Promovare Socio-
Economică CATALACTICA – filiala Teleorman

Data publicării:
26 martie 2010

“Continutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a
Uniunii Europene sau a Guvernului României”

PROACTIV
De la Marginal la Incluziv

“ **Proactiv-de la marginal la incluziv**”,
proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013
“Investeste în oameni !”